

oud nieuws

Uitgegeven door de historische vereniging Crempene van Krimpen aan de Lek

Vervolg:

De “Crempener“ Diepramen

In een kort document uit 1780, een *attestatie* genoemd, zien we dat op de 11e februari van dat jaar Leendert en Jan Isaacz Diepraam samen optraden als heemraden naast de toenmalige schout van Krimpen op de Lecq, Mattheüs van der Zeegen Lagerwerff. Twee inwoners van het dorp '*compareerden*, Klaas de Groot en Anthonij van Dijk' voor die drie, verschenen dus voor de schout en de twee heemraden, om een verklaring af te leggen. Het ging om een overleden dorpsgenoot, ene Aart van Neederveen die een kwarteeuw eerder als matroos had aangemonsterd op een Rotterdams VOC-schip naar de Oost, maar op zijn eerste reis met dit schip, de 's Gravensande, al bij Kaap de Goede Hoop was gestorven. De vraag was of deze Aart ooit getrouwd was geweest, want 't ging natuurlijk om zijn nalatenschap. De ouders van Aart waren al eerder dan hij gestorven en zijn erfenis, in de vorm van een inboedel, moest onder zijn broers en zusters worden verdeeld. Klaas de Groot en Anthonij van Dijk hadden Aart goed gekend en '*zijnde van competente ouderdom*' konden ze '*attesteren*' dat Aart wel had aangemonsterd op de 's-Gravensande, maar nooit in het huwelijksbootje was gestapt.

In de voorgaande tien jaren had Krimpen op de Lecq een Ambachtsvrouw. Ze was als echtgenote van Abraham del Court aan de macht gekomen. Of zoals zij zichzelf bij de benoeming tot waarsman van Leendert Diepraam in 1772 noemt: '*de Douairière van de Weledelgestrenge Heer Mr. Abraham Del Court, Heer van Krimpen op de Lecq*'. Ook zij benoemde andere Diepramen behalve Leendert Diepraam in 1765, zoals Lucas Diepraam in 1769 tot heemraad Leendert was het in 1780 nog steeds en Jan Isaacz kwam er toen nog bij. Van de laatste horen we verderop nog meer. Hoe dan ook, voor de Crempener Diepramen waren het onder de Del Courts zeker mooie tijden.

Borgtocht en Weeskamer

Al bemoeiden de Diepramen zich dus behoorlijk met de lokale politiek in Krimpen, ze hadden bovendien hun privé-zaken. Wij als hun nazaten weten daar echter minder van dan van hun publieke rol die in *acten*, dus in openbare stukken bewaard is gebleven. Het enige dat we zeker weten is dat de meesten van hen er 'warmpjes' bij zaten. Niet schatrijk, maar door hun vermoedelijk sobere levensstijl en hun spaarzaamheid, passend bij hun religieuze overtuiging, zien we in hun testamenten uit het eerder genoemde Rijksarchief dat zij allerminst onbemiddeld waren.

Ze waren getrouwd en hadden kinderen voor wie ze zich verantwoordelijk voelden. Eerzame burgers werden ze genoemd, betrouwbaar en sociaal voelend, en daardoor geschikt voor lokale taken. Ze hadden vrienden en waren bereid die ook wel eens te helpen bij hun moeilijkheden. Dat zien we in een *Acte van Borgtocht* van 30 oktober 1781 toen voor schout Mattheüs Van der Zeegen Lagerwerff en *scheepenen* Arij Borsius en Maarten de Jong '*Jan Isaacz. Diepraam compareerde, Inwoonder van Krimpen op de Lecq denwelke onder Expressen renunciaties onder het beneficium ordinis ten Excussionis* (ten gunste

van een derde), *meede brengende dat de Principaalen Debiteur eerst moet worden uijtgewonnen door de borg en principaal voor en ten behoeve van Klaas de Groot, dat hij Jan Isaacz Diepraam beloovende voor een bedrag van vijfhonderd en vijftwintig guldens Hollands Courant* borg zal staan. Een vriendendienst? Een zakelijke kwestie? Kan allebei.

Valt ook de volgende acte in een van die categorieën? Nee, want het is een *Acte van Voogdij van 2 Junij 1780* waarin *'de Heer Nicolaas van Hattem, Meester-Chirurgijn alhier'* voor schout Mattheüs van der Zeegen Lagerwerff en de *scheepenen* Jan Isaacz Diepraam en Leendert Diepraam verschijnt om deze acte te laten passeeren. De Heer Nicolaas compareert *'ten behoeve van wijlen Zijnen Broeder Johannis van Hattem die in de (Zeeuws-Surinaamse) Colonie Berbice op de Plantagie Beerensteijn Meester-Chirurgijn'* was en wijlen Heer Govert van Waas in de Stad Gouda voor zijn dood tot voogd over zijn kinderen had laten benoemen door *'Jacobus van Broekhuijsen, Eerste Clerq op de Secretarije'* in Berbice. De Heer Jacobus van Hattem, ook Meester-Chirurgijn, maar dan in Giessendam, zal volgens deze acte het voogdijschap van de Heer Govert van Waas *'assumeeren en surrogeeren met... magt en autoriteit'*. Dus het voogdijschap aannemen en in plaats van uitvoeren. De schout en schepenen tekenden deze acte *'omme deese te laten dienen naar behooren'*, maar dat tekenen was alleen een ambtelijke taak verrichten.

Familie gaat boven alles, zoals we een maand later zien, in een *Acte van Acquiet* (van instemming of goedkeuring) van 12 november 1781. Daarin lezen we dat drie Diepramen uit Krimpen, Leendert, Hendrick en Abraham, die voor schout Mattheüs van der Zeegen Lagerwerff (ja, wie anders?) *'compareeren'* om genoeg te nemen met een gering erfdeel in plaats van het hun toekomend kindsdeel op te eisen van hun vader, wijlen Leendert Diepraam (overleden op de 7^e oktober 1781), en hun moeder Willemijna Kors, al eerder wijlen. De rest van de boedel en de nalatenschap ging naar de tweede vrouw van Leendert Sr.; dat was Antje Houwaart, geboren in Lisse, die ook kinderen had van Leendert Sr. Dit laatste blijkt uit een acte van voogdij die op 10 april 1784 wederom bij schout Mattheüs passeerde. Daarmee droeg Antje de voogdij van haar kinderen van wijlen Jan Isaacz Diepraam (ooit schepen van Krimpen; zie eerder) over op haar stiefzoon Leendert Jr. en Hendrick, met de volgende aardige bewoordingen: zij zullen van de inmiddels overleden Jan Isaacz Diepraam het voogdijschap *'assumeeren en surrogeeren'* en ervoor zorgen dat *'de minderjarigen'* niet in *'een weeskamer'* terecht zullen komen

De dood van Jan Isaacz en de verdeling van zijn nalatenschap

Het pakket foliobladen overziend lijkt het geen twijfel dat we 't meeste weten van Jan Isaacz Diepraam, meermalen *'gecommitteert'* als schepen van Krimpen op de Lecq. Hij werd op 1 februari 1733 in Krimpen aan de Lek geboren en stierf daar op 21 september 1782. Hij is niet getrouwd geweest, althans in geen van de documenten die we van hem hebben wordt gesproken over een weduwe of een echtgenote en zijn testamenten gaan ná zijn overlijden, allemaal over erfgenamen die in de rest van de familie moesten worden gezocht.

Als jongste zoon van Isaac Diepraam en Adriana Jansdr. Timmers had hij drie zusters en twee broers, zoals vermeld in de Diepraam-genealogie. Dat waren Francijntje, Jan Isacz, Helena, Cornelia, Helena. Isaac of Isac Diepraam verloor, op onze Jan Isaacz na, waar- schijnlijk al vroeg zijn kinderen. Cornelia werd maar 16 jaar, de tweede Helena slechts twee jaar en de eerste Jan en Helena vermoedelijk al bij de geboorte. Dit kwam in die tijd natuurlijk vaker voor, maar in de genealogie van het Diepraamgeslacht zien we vrij veel kindersterfte, terwijl de mannelijke Diepramen zelden ouder werden dan 50, althans voor zover we kunnen nagaan. De Diepraamgenealogie heeft wel geboorte- en/of doopdata, maar lang niet altijd kennen we de overlijdensdata.

Jan Isaacz. was dus een eenzaam mens en hij werd niet ouder dan 49 jaar. Hij stierf op de dag dat de herfst begon en dat was gezien zijn leeftijd ook het begin geweest van zijn herfstjaren.

Kort daarop, op de 23^e september, dus twee dagen na zijn dood, en de dagen daarna begon de inventaris van wat hij naliet. Zijn bezit werd opgesplitst in *Onroerende en Roerende Goederen*.

Bij 't eerste hoorden een *'Huijs, kookhuijs, schuur en een erve staande en geleegeen op de Dorpe van Krimpen op de Lecq, binnen de Poortერი, Strekkende van halver Dijk aff Zuidwaarts tot op de diepte van de Lecq, belend ten Oosten na te melden Huijs en ten Westen van de Heer Willem van der Geer... Nog een Huijs, schuur en erven staande en geleegeen, mitsgaders strekkende als vooren belend ten Oosten van de Kerk van Krimpen voornoemt en ten Westen van het eerstgenoemde Huijs en erven, in huure bewoond en gebruikt wordende bij de weduwe wijlen Marijnus Hopman en Jan Drapers, die daar aan Huure hebben tot Meij 1783 en waar van de Huurpenningen van dit loopende Jaar ten goede zijn.'*

Twee huizen dus in Krimpen waarbij in de inventaris nog komen twee akkers griendland (met wilgenhout beplant buitendijks rivierland), samen 137 en een half roeden groot, *'geleegeen binnen den Ambagten van Krimpen in de affgesneeden Boezem achter Cornelis Laagerwaard.'*

Als roerende goederen bezat Jan Isaacz. *'een volgschuijt Zalmwater op den worve van ouds genaamt Spijtje Bakkus en dito op de worve genaamt Akkervlijt'.*

Daarbij kwam een aantal *'Obligatien, eerstelijk een Obligatie van Een duijzend Guldens Capitaal ten laste van Holland en Westvriesland ten comptoire (op het kantoor) van Dezelfen ontfanger Generaal in S'Hage staande ten naame van Isaac Diepraam'*. Nog een obligatie van *'Een duijzend Guldens Capitaal van den Generaliteijt der Vereenigde Neederlanden ten comptoire van de ontfanger Generaal in S'Hage ten name van Isaac Diepraam'*. In de inventaris worden ook de uitgiftedata, vervaldata en de folionummers plus de interesttijdstippen vermeld. Daarna komt de lijst met nog twee obligaties idem als de twee eerstgenoemde, maar op naam van ene Simon Simonsz Verween.

Vermeld wordt ook een zogenaamde kleine prijsobligatie van 400 gulden waarvan uit de beschrijving blijkt dat het een lot is, van *'de weederhelft van 6 millioenen Guldens'*. Verder twee obligaties van duizend gulden *'ten comptoire van de Ontvanger-Generaal de heer Johan Patijn in Den Haag'* ten name van de *Heer Capteijn Roeme Vlacq'* plus een obligatie van 1000 gulden ten laste van de *'Kooning van Denemarken en Noorwegen onder Speciaal Verband'* en *'Eijn-delijk nog twee Obligatien ieder van Duijzend Guldens ten laste van de Regeerende Hertog van Brunsijk en Lunenburg'*.

Plus nog wat kleinigheden als kleding en meubilair was dit het nagelaten bezit van Jan Isaacz Diepraam. Hij was duidelijk een zo niet schatrijk dan toch een vermogend man als we de waarde van de guldens zouden omrekenen naar hedendaagse waarde. Wie waren de *Erffgenaamen*, zoals ze in de *Acte van Scheijding en Verdeling van Boedel en Nalatenschap* worden genoemd? In die acte van 17 oktober 1782 (waarvan een volledige transcriptie is gemaakt voor belangstellenden) wordt gezegd dat *'wijlen Jan Isaacz. Diepraam, gewoond hebbende en op de 21e September te Krimpen op de Lecq ab intestato overleeden'* is. Die toevoeging in cursief betekent twee dingen: ten eerste 'zonder testament' en verder 'natuurlijke erfgenamen' of natuurlijke bloedverwanten'. Had hij die? Ja, de dochter van zijn oom Hendrick, de broer van zijn vader Isac, Margrita Diepraam, gehuwd met Leendert Helleman. Verder Barbera Smits, de enige dochter van de overleden *moeye* (tante) Catharina Diepraam, gehuwd met Jan Smits. Ten derde Trijntje Borsie, de enige dochter van de overleden *moeije* Sara Diepraam, gehuwd met Cornelis Borsie. Zij kregen een derde deel van de helft van de nalatenschap, alle drie als kleinkinderen van ooms en tantes, broers en zusters van Isac Diepraam, de vader van Jan Isaacz.

De andere helft ging naar nakomelingen van zijn moeder Adriana Timmers, de eerste echtgenote van Isac Diepraam. Adriana had een broer, dus de oom van Jan Isaacz, Pieter Timmers. Verder was er wijlen *moeye* Johanna Timmers die met ene Cornelis van Bel was getrouwd. Hun dochter kreeg ook een derde van de andere helft en dan Pieter Timmers, de broer van Adriana Timmers. Over deze wat verdere verwanten zijn geen genealogische gegevens beschikbaar.

De boedel, de goederen en de obligaties werden te gelde gemaakt, maar de aan de erfgenamen uitgekeerde bedragen laten we hier buiten beschouwing.

Wel moeten we nog vermelden dat Isac Diepraam, de vader van Jan Isaacz, na Adriana nog eens getrouwd was geweest met Maggeltje Verhoeff. Zij leefde nog toen Jan Isaacz stierf en ze ontving uit zijn

erfenis een legaat van vijftig gulden per jaar. Ook stonden er nog *'pretensien'* open, schulden van mede Krimpenaren, van twee weduwen en drie vrijgezelle mannen, in totaal bijna vijftien gulden. Bij het passeren van de acte werd besloten dat als dit geld geïncasseerd zou worden, dit naar de Krimpener armen zou gaan.

Of die armen nog aan Jan Isaacz Diepraam hebben gedacht toen zij werden verblijd, bij het kerstfeest of zo, met een paar *stuijvers* uit diens nalatenschap?

En ook dat is een vraag die je nooit in zulke officiële stukken beantwoord ziet.

De laatste Krimpense Diepramen

Izak Diepraam, in 1853 geboren in Albasserdam en later Rotterdammer geworden, was de over- en betovergrootvader van de makers van diepraam.nl. Tevens zijn eerste vrouw Mourijntje Boon.

Izak Diepraam

Mourijntje Boon